

PRATARMĖ

Kai nepažįsti žmogaus tiesiogiai, pasakojimai apie jį sukuria įvairias legendas. Šios knygos autorei ir sudarytojai dar tebesėdint M. K. Čiurlionio menų mokyklos suole, mokytojų linksniuojama Vaclovo Paketūro (1928–2018) pavardė vis primindavo, kad ateityje mūsų laukia griežtasis Profesorius, kad jokiū būdu neišsisuksime nuo jo reiklumo ir užduočių sudėtingumo. Stengėmės gerai mokytis, nes tikėjome tuo, ką vis primindavo mokytojai. Ir koks buvo nustebimas, kai tas linksniuojamas Profesorius jaunuosius studentus pasitiko su šypsena ir tyliu balsu! Studijuoti pas jį teko tikrai rimtai, tačiau jei perprasdavai jo darbo ir vertinimo sistemą, buvai pareigingas, punctualus ir tvarkingas, mitais apipintas Paketūro sąsiuvinys džiaugdavosi „pliusiukais“. Taip, nuolaidų jis nedarydavo niekam, tačiau, ar tai nebuvo teisinga? Man asmeniškai niekada neteko girdėti jo pakelto balso ar priekaištų; niekada per visus daugiau kaip 25-rius mūsų su Profesoriumi pažinties metus. Kas vienaip ar kitaip susidurdavo su Paketūru, visų pirma žavėdavosi jo asmenybės daugiaplaniškumu: kompozitorius, pedagogas, visuomenės veikėjas, sodininkas, selekcininkas... – iš kur šis žmogus rasdavo tiek laiko? Atsakymas vėlgi jo preciziškume ir tobulame laiko planavime – *nė minutės veltui*.

Prieš daugiau kaip dešimt metų, eilinę darbingą popietę išgirdau beldimą į vienos iš Lietuvos muzikos ir teatro akademijos auditorijų duris. Kai jas pravėriau, pamčiau besišypsantį Profesoriaus veidą ir išgirdau trumpą frazę – *reikia sutvarkyti tai, kas nesutvarkyta*. Pakviestas užėiti, jis iš portfelio ištraukė šūsnį prirašytų popierių, įmaučių, skiaučių, sąsiuvinių ir paprašė surasti studentą, kuris galėtų viską susisteminti bei padėtų parengti veiklą apibendrinančią knygą. Nesutikti negalėjau. Paketūru išėjus dar ilgokai su siaubu žiūrėjau į popieriais nuklotą stalą ir vis galvojau, kas tai galėtų padaryti?.. Profesorius vis užeidavo ir teiraudavosi, ar jau radau jam talkininką. Greitu laiku supratau, kad tas talkininkas būsiu aš. Ir ne todėl, kad nėra pajėgių tai padaryti studentų – tiesiog užgimė sąžinės graužatis dėl to, kas dar nepadaryta.

Profesoriaus pageidavimu knygą sudaro penki skyriai ir priedų sąrašas. **Pirmame skyriuje** pateikiama mokslo studija, skirta apžvelgti Vaclovo Paketūro kūrybą ir kitas jo veiklos gaires. Čia nesistengta aprėpti ir detalizuoti absoliučiai visą kūrėjo meninį gyvenimą: pasirinkti tik svarbiausi aspektai, formavę jo kūrybinę raišką ir iniciatyvas.

Tikiuosi, kad ši knygos dalis papildys iki šiol negausią Paketūrai, jo veiklai ir kūrybai, skirtų darbų grandį. **Antrasis skyrius** – Paketūro biografija. Ji knygoje parašyta remiantis Profesoriaus ranka užrašytos autobiografijos fragmentais (tekste išskirta kursyvu) ir originalia medžiaga iš mūsų ilgų pokalbių. Biografiniai akcentai svarbūs kaip autentiškas muziko gyvenimo dokumentas, tam tikra muzikinė kronika, nestojanti ir rimtų, ir linksimų įžvalgų. **Trečiajame skyriuje** publikuojamas Virginijos Apanavičienės straipsnis ir trys interviu su Paketūru (autoriai – Regina Vaišnoraitė-Marozienė, Jurgis Juozapaitis ir Ignas Gudelevičius). Pastarosios publikacijos knygoje fragmentiškai kartoja informaciją, kuri pateikiama pirmame ir antrame skyriuose, tačiau svarbios savalaikiu prisilietimu prie Profesoriaus asmenybės ir veiklos barų, o šioje knygoje redaguotos bei papildytos autorės komentarais. **Ketvirtajame skyriuje** skaitytojui pateikiami autentiški Profesoriaus publikacijų štrichai, atspindintys jo interesus daugiaplaniškumą. Tai trys atrinkti straipsniai, kuriuose Paketūras atskleidžia kaip muzikas, visuomenininkas ir sodininkas. **Penktasis skyrius** – Paketūro bendradarbių, draugų, buvusių studentų prisiminimai, kiekvienas kurių savais potėpiais papildė Profesoriaus portretą. Kadangi knygos rengimas užtruko, tenka tik apgailestauti, kad kai kurie prisiminimais pasidalinę Paketūro gyvenimo bendrakeleiviai jau taip pat ne su mumis.

Reikšminga knygos dalis yra **priedai**: chronologinis Paketūro kūrybos sąrašas, kūrinių liaudies instrumentams, metodinių teorinių darbų, straipsnių, publikacijų sąrašai ir kt. Būtina paminėti, kad Paketūro pageidavimu nebuvo kupiūruoti jo kūrybos ir darbų sąrašai: Profesorius pageidavo, kad būtų minima viskas, kas buvo sukurta ir parašyta, o skaitytojui palikta galimybė atsirinkti. Tikėtina, kad ateityje knygos priedai taps stimulu išsamiau patyrinti Profesoriaus kūrybą ir veiklą. Knyga iliustruota nuotraukomis iš asmeninio Paketūro ir jo šeimos archyvų, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos muziejaus, Lietuvos kompozitorių sąjungos fondų.

Dabar galiu tik apgailestauti, kad nespėjome kartu su Profesoriumi pabaigti knygos rengimo, kad jis visko nepatikrino (o labai to norėjo), tad už visas likusias klaidas atsakomybę prisiimu be jokių dvejonių. Gailiuosi ir to, kad netekau galimybės įteikti taip lauktos knygos Paketūrai į rankas. Po Profesoriaus mirties buvo dar vienas žmogus, nuolat man primindavęs, kad būtina parašyti šią knygą – Zita Kelmickaitė (1951–2023), kuri, deja, taip pat jau jos nepamatys. Tegaliu mintimis padėkoti buvusiems ir tebesantiems šalia, kurie skatino šį darbą pabaigti.